

Samfunnsredaktør Hilde Sandvik
debatt@bt.no – telefon 55 21 46 08 (10.00-11.30)
Redaksjon: Ingvild Sæterstøl, Egil Horne Mikkelsen og Aslaug Eide.

Trafikk for mennesker

ISLENDINGENE ER et bilende folk. I og rundt vakre Akureyri, regionsenter og universitetsby på Nord-Island, er også trafikken stor. Men i Akureyri behøver de 17.200 innbyggerne ikke bry seg om forsinkete bybusser pga. ufunksjonelle billettautomater. De finnes ikke! Siden 2007 er det gratis å benytte de seks bybusslinjene til det kommunale buss-selskapet Strætisvagnar Akureyrar SVA som binder bydelene sammen!

Det er fremkommelig i byen, også for mennesker. Slik jeg alltid har opplevd Akureyri gjennom mange besøk de siste 50 år. Sist nå i sommer med en ny trafikkattraksjon: Trafikklysene i Akureyri er som ellers i verden – bortsett fra det røde signallyset – det er formet som et hjerte! Og i mørketiden minner et stort, lysende hjerte i fjellsiden langs hovedveien ut av byen trafikantene om å kjøre forsiktig.

KJELL WERNØE

Råkjøring i sneglefart

PÅ EN BILVEI MED fartsgrense på 60–80 km/t ville bilister som hadde kjørt i 30 km/t eller lavere blitt beskyldt for å kjøre i sneglefart. Nå har nok en gang debatten om trafikk-sikkerhet og syklistene dukket opp igjen. Sånn har det vært i mange år. Å sykle i 20–30 km/t tett inntil en fotgjenger er selvsagt farlig. Det er nettopp derfor syklistene må ha et eget felt.

Sykling medfører verken luftforurensning eller klimagassutslipp. Å bygge ut sykkelfelt har også vist seg i mange tilfeller å være ekstremt godt samfunnsøkonomisk. Både helse, miljø og økonomi tilsier at det bør satses mer på å bedre syklistenes kår i Bergen.

SKAL SYKKEL KUNNE konkurrere med bil og buss til pendling fra jobb og skole, så er fart avgjørende. For mange vil det være nødvendig med et gjennomsnittstempo som gjør at det vil være trafikkfarlig å dele veien med mange fotgjengere. Bilene kjører alt for raskt til at de bør dele felt med syklistene. Følgelig er bilistene irritert på syklistene som sinker trafikken og fotgjengere føler seg utrygge. Vi i Miljøpartiet De Grønne ønsker å gjøre alle de tre gruppene glade! Vi vil ha egne felt for syklistene alle steder hvor det lar seg gjøre. Mange steder er gangstien mer enn brei nok til å dele feltet opp i sykkel og gangfelt. Det burde ikke være særlig dyrt å dele opp disse gangstiene med en hvit strek midt på. Det koster Bergen mye mer at ikke flere sykler enn det vil koste å lage sykkelfelt.

ØYSTEIN BØNES, STYREMEDLEM I MILJØPARTIET DE GRØNNE BERGEN

Vi sikrer fremtiden bedre ved å bidra med nyttig kunnskap og innsats for internasjonal sikkerhet i en teknologi som igjen er voksende enten vi liker det eller ikke.

ATOMKRAFT: Stadig flere ser atomkraften som det mest realistiske alternativ til fossile brensel i overskuelig fremtid.

ARKIVFOTO: JONAS HAARR FRIESTAD/STAVANGER AFTENBLAD

Store håp til små atomreaktorer

ATOMKRAFT

Laszlo P. Csernai og Jan S. Vaagen, fysikkprofessorer Institutt for fysikk og teknologi, UiB

NORSK PRESSE har i løpet av sommeren funnet plass til ulike drypp om atomkraft. Aftenposten omtalte 19. juni på lederplass det som ble omtalt som et historisk vedtak i den svenske Riksdagen; tillatelse til at det bygges nye atomreaktorer i Sverige. Et onde – kjernekraften – er i Aftenpostens utlegning fremdeles nødvendig for å holde et annet – utslippene av klimagasser – nede på et akseptabelt nivå. Angela Merkel har også nylig benyttet samme begrunnelse for livsforlengelse for tyske atomkraftverk. Klimapioner James E. Hansen, som i vår fikk Sofieprisen, ser også atomkraften som det mest realistiske alternativ til fossile brensel i overskuelig fremtid.

ATOMKRAFTEN DUKKET også opp i BT 13. august i forbindelse med forsyningsikkerheten for kraft

til Bergens-området. Fysikkkollega Jon Samseth hadde brakt temaet opp i en artikkel i Teknisk Ukeblad men, fullt klar over byggetiden, ikke som en øyeblikkelig lokal løsning, derimot som fornuftig på sikt.

Temaet er ikke nytt her i Bergen. Byens Energiforum har vært arena for fremtidstenkning om både strømnnett og ulike former for energiproduksjon, også atomkraft. Sist høst var statnettsjef Auke Lont key note speaker over temaet «Fremtidens sentralnett». Energiforum gjorde i foregående år også en pionérinnsats i kritisk folkeligjøring av perspektiver for atomkraft, med spesiell interesse viet thorium og akselerator-drevne (AD) reaktorer, inspirert av Nobelpris-vinner (fysikk) Carlo Rubbia.

VESENTLIGE SKRITT er blitt tatt. BT trykket 13. april vår artikkel «Startskudd for forbrenning av kjerneavfall», om Belgias pilotprosjekt Myrrha. Aker Solutions avdeling i England har, uten synlig norsk oppmerksomhet, arbeidet videre med Carlo Rubbias grunnkonsept, og rapporterte sitt arbeid i juli/august i www.tcetoday.com. Målet er å ha en

600 MW (elektrisk) ADTR (Akselerator Drevet Thorium Reaktor) klar i 2030 sammen med andre generasjon IV reaktorer. Dette tidsperspektivet samsvarer godt med vurderinger som kom frem i Energiforum.

«**FLYTENDE GALSKAP**». VG trykket, med denne overskriften, 19. juli et følelsesladd innlegg fra Bellona om pågående arbeid i Russland. Arbeidet omtales også i augustnummeret av Physics Today, tidsskriftet for det amerikanske fysikkselskap (APS), i en artikkel med tittel «Small nuclear reactors raise big hopes», www.physicstoday.org, også tittel for dette BT-bidraget. Leserne kan selv vurdere edrueligheten i de to presentasjonene. Det dreier seg om såkalte Små Modulære Reaktorer (SMR) med kraftgenerering mellom 30 MW og 300 MW pr. modul.

RUSSERNES SELSKAP Rosatom sjøsatte i sommer i St. Petersburg en 21.500 tonns lekter med det historiske navn Akademik Lomonosov, utstyrt med to 35 MW lett-vannsreaktorer for bruk i Arktis. At slike løsninger ville bli aktuelle for virksomhet i barske farvann med vanskelig strømtilfør-

sel, som petroleumsvirksomhet knyttet til Shtockmann, burde også Bellona ha sett lå i kortene.

Galskapen trenger ikke bli verre enn for marinefartøys «flytende reaktorer». Lørdag legger videre MS Nordic Barents fra kai i Kirkenes med kurs mot Kina (Dagbladet 4.9.), med jernmalm fra Sydvaranger. Denne første ikke-russiske kommersielle lasten kan sikkert påregne assistanse fra russiske atomisbrytere om det skulle bli behov.

DEN INTERNASJONALE interessen for SMR-konseptet er betydelig. I USA er tre design i ferd med å bli modne for markedet, Kina er også engasjert, ifølge samtaler vi har hatt med Hans Blix.

Noen i Norge kan protestere for all verden, men vi sikrer fremtiden bedre ved å bidra med nyttig kunnskap og innsats for internasjonal sikkerhet i en teknologi som igjen er voksende om vi liker det eller ikke. Norge og Norden har bidratt til sikkerhet og åpenhet i atomkraftspørsmål. Her har vi fremdeles en viktig oppgave; som rådgivere for utbyggere i fjerne farvann, og som medspiller i aktiviteter i nære farvann.

BTs leder gir håp for norsk skole

SKOLE

Eva Hjorth Berntzen, pensjonert skoleleder

REDAKTØREN I Bergens Tidende har i sin lederartikkel 3. september truffet nesten blink, en sikker «nier». For oss som har fulgt og opplevd statsråd Gunnar Hernes sine skolereformer

– og gremmet oss ved dem – gir BTs leder håp for norsk skole og dens elever i fremtiden.

GANSKE RIKTIG peker redaktøren på yrkesfaglige tilbud til elever som ønsker utdanning i praktiske fag, men det forutsetter at ikke bare skoler, men også bedrifter må legges inn i planen. Det må kort og godt satses på lærlingplasser, og utgiftene til disse må legges

i budsjett for skole. Unge mennesker som velger praktiske fag må være sikret at det finnes en reell fortsettelse på utdanningen i de yrker de har valgt å satse på.

ETTER SLØSING med reformer og elevressurser i mange år, regner jeg med at omfordeling av kronerressurser vil gi støtte til gjennomføring av planer som fører «back to basic».

En takk til BTs leder, dog med et lite hjertesukk: Hva med skipsfarten vår? I gamle dager var det mange gutter som «gikk til sjøs» for å puste ut etter syv – 7 – år (!) på skolebenken. Hvis lederen hadde pekt på de elevene som ikke orker verken teori eller praktisk veivalg, ville den ha truffet blink, altså en tier!